

Sumari

“No facis massa excursions”	7
Josep Cuní Llaudet	11
Lluís Foix Carnicé	15
Montse Sanjuan Oriol	19
Vidal	23
Prenent apunts en català	25
Calle Mayor	27
...és la primera vegada que dic això.	31
El gran error del PP	33
Adversaris polítics vs enemics polítics	35
Un professional que fa política	39
L'1 d'Octubre	43
Fugir de la demagògia	45
Una ciutat del segle XXI, malgrat la crisi	49
Allò que realment interessa	53
El desenvolupament comercial, l'assignatura pendent	55
La importància de la Llotja	57
Terra conquerida als moros	61
Fraga i el Parador	65
El patrimoni cultural. Sixena	69
Gestionar riscos, no incerteses	73

Fractura social? La ciutat cohesionadora	75
La violència, els presos.....	77
Un nou diàleg?	81
La polèmica dels carrers franquistes	85
El Pla de l'Estació	89
El Parc Científic, un projecte personal	93
Cultura i educació	97
El nou Pla Estratègic de Cultura.....	101
L'esport base, l'esport professional	103
Lleida i la catalanitat.....	107
Laïcitat versus laïcisme	113
Muntanyisme i senderisme	117
Xafardejant.....	119
La Lleida que s'estima.....	125
Epíleg.....	127
Andorra, la nova etapa.....	129
Principals reptes	133
Remuntant el Segre... ..	137
...i enyorant els néts.....	139

“No facis massa excursions”

L'entrevista que reproduïx el llibre que teniu a les mans va tenir lloc entre els mesos de juliol i agost de 2018. Malgrat que l'objectiu era presentar l'Àngel Ros persona més que l'Àngel Ros polític, l'estiu va ser políticament convuls, començant pel canvi de govern de l'Estat espanyol, l'apropament dels presos, les primeres reunions bilaterals entre les administracions catalana i espanyola, sense oblidar notícies polèmiques que afectaven especialment la nostra ciutat i sobretot, l'anunci que Ros deixava la Paeria per passar a ser ambaixador d'Espanya a Andorra de manera imminent, després de gairebé 15 anys de ser l'alcalde de Lleida.

El primer plantejament que ens vam fer va ser quina estructura tindria el llibre. Inicialment volíem fer capítols diferenciats: la joventut, el pas per l'empresa privada, els primers anys d'alcaldia... A mesura, però, que anàvem avançant, el format d'entrevista que podreu llegir feia que d'un tema passéssim a l'altre. En una mateixa resposta, parlàvem dels anys universitaris a Barcelona com a militant del PSUC i dels problemes de llibertat d'expressió que es viuen actualment. Per la meua experiència fent entrevistes sé que les millors frases i pensaments, l'entrevistat les diu en les digressions, a les quals ell hi tendència, segons em va confessar: “quan he de fer alguna xerrada en públic, la meua dona, la Neus, em diu sempre que no faci massa excursions”.

Per altra banda, quan vaig rebre l'encàrrec de l'editorial per escriure el llibre, Lluís Pagès ja coneixia la meua feina a bastament. M'he dedicat molt més a les entrevistes personals i al periodisme cultural

que no pas al polític, encara que en aquesta professió cal tocar tots els àmbits. Per això, no he intentat fer anàlisi estrictament política, sinó centrar el discurs en la seua trajectòria personal i en una etapa que conclou. Malgrat tot, i com no podia ser d'una altra manera, la vessant ideològica i política està intrínsecament lligada a la trajectòria d'Àngel Ros, per la qual cosa vaig formular-li preguntes ideològiques i d'acció de govern

municipal sense defugir-ne cap. Com deia, per experiència sé que en les digressions és quan l'entrevistat que deixa, per un moment, de cenyir-se al guió establert— parla des de la vessant més sincera, personal i fresca. És per aquest motiu que vam decidir no agrupar el llibre per temàtiques, sinó per píndoles, unes més llargues que les altres, respectant el flux de la conversa de manera original, tal com es va anar produint de manera natural.

Cada píndola ve encapçalada per algun fragment relacionat amb el text que vindrà, a mode d'introducció del tema. Són cites, pensaments i reflexions de persones allunyades en el temps i l'espai o ben properes i contemporànies a nosaltres. L'encert o no en la tria dels paràgrafs és responsabilitat només meua.

El primer dia que l'aleshores alcalde Ros vam parlar, jo portava a la bossa una foto en blanc i negre, que tinc emmarcada i penjada a la paret del menjador de casa meua, on es veu un noi fort d'uns quinze anys, amb un nadó de sis mesos a collibè, tots dos rient. Li vaig preguntar a Ros si hi reconeixia la persona: "el Jaume", em contestà sense

dubtar. El meu germà Jaume i Àngel Ros van néixer el mateix any i van ser amics de joventut. Més tard, van coincidir tots dos treballant a l'empresa San Miguel. El meu germà va morir massa aviat, abans de fer els seixanta anys. Per això, quan parlàvem de la Lleida de l'Àngel Ros nen, jo la recordava pel que els meus germans grans explicaven i per les fotos que sempre hem tingut a casa. Una Lleida en blanc i negre, resclosida, que res no té a veure amb l'actual. Del franquisme fins a l'actualitat. Per aquesta raó, vull dedicar aquest llibre al meu germà, que en aquella foto em portava al coll. Posteriorment, va portar els meus fills. El seu record ha planat en cada conversa, en cada comentari, en cada silenci que conforma aquest llibre que he ajudat a fer amb tota la meua honestedat.

Agraeixo als meus fills, Carles i Jan, la infinita paciència i el seu amor incondicional cap a la seua mare, que a cops s'atabala més del compte.

Rosa PEROY

Josep Cuní Llaudet

Josep Cuní Llaudet (Tiana, 4 d'octubre de 1953) és un periodista català, presentador de ràdio i televisió. Fou el presentador del programa *Els matins* de TVC entre el 2004 i el 2011 i de *8 al dia* entre 2011 i 2017. L'octubre de 2018 va tornar a la ràdio amb el programa "*Aquí, amb Josep Cuní*" a Ser Catalunya.

“Ros ha posat Lleida en el mapa de Catalunya i també de l'Estat”

D'on ve la seua relació amb Àngel Ros?

Fa molts anys, quan era tinent d'alcalde amb Antoni Siurana, però no sé concretar el moment. La relació que va néixer per raons professionals meves i d'ell com a polític, però es va veure molt incentivada ara fa set anys, quan va presentar la seva candidatura a la presidència de PSC. Aquesta notícia la vam donar com a exclusiva el mateix dia que vaig començar el programa 8 al dia a 8TV. Ell va venir al primer programa. L'endemà va ser portada a La Vanguardia.

Vostè ha vingut sovint a Lleida.

Ros va tenir la gentilesa, com a alcalde, a convidar-me a parlar a Lleida i de Lleida. A vegades, de manera més personal, quan jo venia per altres motius i ell aprofitava per explicar-me in situ com anaven les obres de rehabilitació de la Seu Vella, el desenvolupament urbanístic... i tots els canvis que han caracteritzat la ciutat sota el seu mandat de vora quinze anys.

Vostè ha comentat que hi ha una Lleida abans i després de l'Àngel Ros.

Crec que és claríssim, aquest fet. La ciutat comença un gran desenvolupament amb Siurana però l'evolució del model de ciutat amb l'Àngel. Aquest fet, a mig termini la història s'encarregarà de deixar-lo clara. Els contrincants podran dir que no els agrada el resultat, però la feina feta és indiscutible. La gran tasca d'Àngel Ros, per a mi, ha estat col·locar Lleida en el mapa.

Més enllà de l'evolució urbanística.

Molt més enllà. Lleida ha entrat en els circuits culturals a nivell internacional, ha acollit debats d'àmbit estatal de polítiques municipals...

Parlant amb Àngel Ros, tot preparant el llibre, ell creu que les relacions de periodista-polític són sempre complexes.

I n'estic totalment d'acord. El polític voldria que el periodista digués allò que el polític li ve de gust i necessita. Alhora, els periodistes necessitem explicar allò que als polítics menys els agrada. I jo només sóc un periodista. He de dir, en honor a la veritat, que l'alcalde Ros sempre em va respectar i mai va condicionar-me, ans al contrari. Va entomar molt bé les trobades que, per raons professionals, no van ser agradables. Totes les vegades que he demanat a Ros per intervenir en un programa i la majoria no era per temes agradables, t'ho asseguro—mai es va negar i sempre va entomar tot tipus de preguntes. Inclús quan jo l'insistia en la resposta. I aquesta circumstància mai ha trencat la nostra bona relació professional. Que també ha esdevingut personal.

Com definiria la imatge que es té de l'alcalde Ros fora de Lleida?

D'un polític que s'ha dedicat a fer moltes coses per la seva ciutat i això, inevitablement, genera controvèrsia. Podria haver fet molt menys, “anar passant”, com fan alguns. Així segur que no s'hagués guanyat l'enemistat d'alguns. Però ell ha optat sempre per ser l'alcalde que ell creia que havia de ser, fent les coses que li pertocaven, agrades-

sin més o menys. Ha estat un alcalde amb personalitat marcada i amb un projecte polític propi en un moment en què pots polítics el tenen.

Fan falta, doncs, aquets polítics?

Sí. I no només et parlo de l'àmbit municipal, sinó nacional, estatal o europeu. Fa temps que no tenim projectes sobre la taula, entès un projecte com la voluntat de transformar, no a curt o mig termini, sinó a llarg termini. Ros pensava en la Lleida de 20 anys després, no en la Lleida de les properes eleccions. És veritat que també ha volgut tenir un projecte polític per Catalunya i aquí no l'ha encertat, perquè ha volgut ser massa contemporitzador amb sectors poc contemporitzables.

Expliqui'm això.

Jo un dia li vaig dir que el problema que tindria per ser candidat a la presidència de la Generalitat és que ell és de Lleida. Em va mirar estranyat: “clar que sóc de Lleida”. Vaig respondre-li que algú de Barcelona diu: “un moment que he d'anar a Girona, o a Tarragona”. Però anar a Lleida ho tenim interioritzat absurdament com si fos un viatge llarg. I és només a mitja hora més.

L'imaginari mental de la perifèria catalana.

Ell, em consta, que ha lluitat molt contra aquesta idea. Des de Barcelona, Lleida és, per entendre'ns, l'etapa de descans de camí a Saragossa i Madrid. Com que tota la família de la meva mare és de ponent, de Mollerussa, de Linyola, jo hi tinc, per Lleida, un especial afecte familiar i personal i m'ha fet entendre Lleida de manera diferent. Ros ha posat, al meu entendre, Lleida en el mapa de Catalunya i també en el d'Espanya. No sé si Catalunya li ha sabut reconèixer prou aquest mèrit.

De Lleida se'n parla més, ara?

I tant. I no només de les coses conjunturals, com pactes polítics o problemes en la immigració, sinó que és present al mapa econòmic, cultural i turístic. I això és un mèrit de la visió global de Ros.

Li han plogut crítiques, però, d'un pacte amb C's, des de sectors independentistes i també per pertànyer a un partit que va permetre el 155.

Segur. Però el temps pot ser un aliat o un enemic. Si parlem de la conjuntura política del moment, a curt, és un enemic. Amb mirada llarga, o amb visió global, el temps donarà a Ros la consideració d'un gran alcalde. En aquest moment, la gasiveria partidista no ho permet. Però l'abans i el després de Lleida, gràcies a la gestió de Ros, vindrà amb els anys.

Com valora la decisió d'acceptar l'ambaixada d'Andorra?

L'Àngel és un polític de l'escola clàssica i per tant, també un diplomàtic. Com a ambaixador, allà on pugui exercir, ho farà bé, perquè sap moure la mà esquerra i la dreta simultàniament. Els polítics autèntics, que en són molt pocs, destaquen perquè som en un moment d'activistes, no de polítics. Als primers els fan nosa els segons, perquè els activistes necessiten l'adrenalina del moment per anar-se autoafirmant permanentment. El polític no és tan estomacal sinó més reflexiu. Ros és un home de conviccions personals profundes, que l'ajuden a passar els moments més durs, la qual cosa no vol dir que no es pugui sentir ferit. Crec que a Ros li ha costat superar el tràngol dels activistes, perquè ell és un polític. Activistes i polítics es neutralitzen mútuament. I aquest, per a mi, és el problema de Catalunya actualment.

Lluís Foix Carnicé

Lluís Foix i Carnicé (Rocafort de Vallbona, Urgell, 1943) és un periodista català, especialitzat en política internacional. Llicenciat en Periodisme i Dret, va ser director, director adjunt i subdirector de *La Vanguardia*, i corresponsal d'aquest diari a Londres (del 1974 al 1980) i Washington DC (del 1981 al 1982). El 2013 publicà el llibre *La marinada sempre arriba*, unes memòries d'infantesa i adolescència. El 2014 escriu de manera habitual a *La Vanguardia*, *El Punt Avui* i *El Mundo Deportivo*. També és tertulià habitual a diversos mitjans de comunicació com RAC 1 i 8tv. El 2016 va rebre el Premi Josep Pla de narrativa per la segona part de les seves memòries, *Aquella porta giratòria*.

“Ros té la capacitat de sobreposar-se ràpid als mals tràngols: en això es basa la fortalesa”

On arrenca la relació amb Àngel Ros?

Ens vam conèixer quan ell ja era alcalde de Lleida. Ens hem reunit sovint per parlar de la ciutat, del llegat de l'Antoni Siurana i també d'altres inquietuds que compartim, lligades al món de la cultura, a Europa... Ros és un polític amb un univers ampli, tot i que s'hagi dedicat bàsicament a gestionar durant molts anys la ciutat de Lleida.

Com descriuria la figura de l'exalcalde?

És un físic, un home amb mentalitat científica incorporat a la política per convicció. Ell ha treballat excel·lint— en el sector privat i hi podria tornar en el moment en què volgués. Crec que s'ha dedicat

a la política de manera temporal, vocacional, sense necessitat. Jo l'he conegut durant aquest anys de gestió política.

Mentre conversàvem per fer el llibre, Ros va comentar-me que el seu darrer mandat va ser especialment difícil. Com ho valora, com a periodista?

Els darrers anys, Catalunya està immersa en un cicle, el Procés, que ha fet difícil qualsevol gestió política, en qualsevol nivell, també municipal. Després de les darreres eleccions, l'equip de govern de Ros va haver de pactar per tal d'aconseguir viabilitat de govern. Ho va fer amb C's. No hem d'oblidar que en els darrers anys, les xarxes socials et parlo com periodista— han creat un estat d'opinió que potser ha polaritzat la ciutadania en termes de posicionament. En aquest cas, hi ha haver molta gent que no va entendre el pacte de govern i les xarxes, que són totalment obertes i sovint poc analítiques, van fer palès un descontentament. Crec que això va ser una de les causes del malestar

que ell arrossegava des de fa un temps. Va haver de construir una aliança necessària i se'l va atacar per això. Crec que haver deixat l'alcaldia de manera voluntària i com a decisió personal respon a un cert cansament, molt legítim. I també crec que ell no és partidari d'aquests tipus de lluita lluita.

Per això canvia de càrrec?

Sí, però l'ambaixada d'Andorra al meu entendre— és una situació que no allargarà gaire en el temps.

Per què creu això?

Perquè en l'àmbit privat sempre ha estat un professional brillant en el qual s'ha sentit còmode. Tinc la sensació que hi tornarà (somriu), però només és una percepció. En qualsevol cas, li desitjo el millor, perquè i ell ho sap— el tinc en gran estima personal.

Em diu que amb Ros han tingut moltes converses sobre política catalana.

Sí. Ell deixa de ser diputat al Parlament de Catalunya el gener del 2014, perquè no vol entrar en la lluita, en un moment en què el partit socialista estava patint una crisi interna forta. En aquell moment, jo crec, que l'Àngel es troba molt incòmode. És un home de fortes conviccions i amb una gran capacitat d'observació. Percep els detalls, estableix forts lligams amb els amics de veritat i, malgrat la seva formació científica, té un fort vessant humanista. Mai les ha amagades les seves conviccions, però vivia amb dificultat les crítiques.

Aquest punt ell el reconeix sense problemes.

Clar. Però quan les crítiques es tornen despietades i arriba un punt que se'n tornen i molt— o vénen de persones de les quals no esperava, o procedeixen de l'anonimat, li fan més mal.

Què destacaria de la personalitat de Ros?

Que és fort com l'acer, malgrat tot el que hem parlat. Perquè no vol dir que la gent forta no se'n senti, dels mals tràngols. Però té la capacitat de sobreposar-se, que en això es basa la fortalesa, finalment. Té la capacitat de donar a les coses la importància que tenen realment. Sap relativitzar.

Com a periodista, com creu que es valora la figura de l'alcalde Ros?

Bàsicament, és un polític amb una gran empena. Crec que en molts punts ha seguit la línia d'Antoni Siurana, com a transformador de la ciutat, però cal dir que la Lleida anterior a Ros és molt diferent conceptualment— de la Lleida posterior. També és cert que el model urbanístic català ha fet que les ciutats s'hagin modernitzat. Però en el cas de Lleida és especialment rellevant, sobretot en els aspectes culturals, de patrimoni, de la Fira, de les infraestructures. En política això és el que més es valora. A Anglaterra, per exemple, el Primer Ministre Chamberlaine va dir “m'estimo més ser alcalde de Liverpool que Primer ministre d'Anglaterra”. Si, com sempre s'ha dit, la municipal és la primera línia de la política, crec que malgrat la història es fa i es refa contínuament, Ros serà recordat com un Paer absolutament dedicat a la seva ciutat i que va fer tot allò que va poder, per la via democràtica, per fer de Lleida una ciutat moderna. La que tenim ara.

Montse Sanjuan Oriol

Montse Sanjuan (Leida, 1956) és llicenciada en ciències de la informació i en filologia hispànica. Va ser un dels membres fundadors de la revista lleidatana La Boira (1979). Dedicada a la docència, el 2014 publica la primera novel·la de la sèrie policíaca de la sergent Anna Grimm, amb tres novel·les, per ara, publicades de les aventures d'aquesta mosso d'esquadra lleidatana. Participa en la coordinació del festival de novel·la El Segre de Negre, que organitza Pagès Editors.

“De jove, Ros gaudia d’un prestigi i d’una consideració que em feia sentir-me orgullosa de conèixer-lo”

On arrenca la seua relació amb Àngel Ros?

Vaig conèixer-lo el 1976, quan feia les pràctiques de periodisme a La Mañana. Ell estava, aleshores, com a responsable del Centre Excursionista de Lleida i del Cineclub. Recordo haver-li fet alguna entrevista a propòsit de Cinefòrum que s’organitzaven. Jo tenia vint anys i ell pocs més, 24.

Com el recorda?

Doncs érem molt joves els dos i ell aleshores ja gaudia d’un prestigi i d’una consideració que feia que jo em sentís orgullosa de conèixer-lo. Era valorat com una persona molt intel·ligent, compromès amb la lluita antifranquista. Els seus inicis polítics van ser amb el PSUC.

Recentment s'han tornat a trobar.

Sí. La Paeria ha donat ampli suport a la creació de la sèrie de la sergent Anna Grimm, per portar-la a la petita pantalla, en format minisèrie.

Com va anar?

El novembre de fa dos anys, al 2016, el Santi Lapeira, responsable del CECAAC, amb la seua productora Impulsa Films, es va interessar per les novel·les d'Anna Grimm i vam signar un contracte per fer una sèrie al Magical amb el títol Els casos de l'Anna Grimm.

Encara no ha començat el rodatge.

No. Amb l'aplicació del 155 es va produir una aturada de molt projectes culturals. Però el contracte està signat i el Magical ha de continuar produint, per la qual cosa, espero que es reprengui aviat.

El CECAAC (Centre Experimental de Cinematografia) col·labora amb el Magical per fer produccions pròpies.

Sí, amb autors d'aquí. És un projecte valent que busca posa en valor les produccions lleidatanes. Ha trencat una mica el centralisme de Barcelona i en certa part, Girona. La sèrie serà producció lleidatana però sense fer caricatura dels nostres trets ponentins. Normalitza Lleida. I la dignifica.

Lleida és escenari literari, en les seues novel·les.

Hi ha una onada de bons autors de gènere negre, com l'Emili Bayo, el David Marín, la Ramona Solé...i me'n deixo molts, que han posat Lleida en el mapa literari, coma qualsevol altra ciutat. Una mostra és el llibre *Assassins de Ponent* (Llibres del Delicte, 2016). El *Magical* reforça, amb el documental *Lletres dins la Boira*, produït per la CECAAC, la producció lleidatana.

Diria que Àngel Ros n'ha tingut cura de la nostra producció cultural?

Sí. Una mostra d'això és el programa *l'Educació a l'Abast*, que porta a terme moltes activitats. Pel que fa a la vessant en què participo, consisteix a portar escriptors lleidatans als instituts de Lleida per parlar als alumnes dels seus llibres i de literatura. T'ho comento perquè jo, des que vaig publicar la primera aventura de la Grimm, he anat a diversos instituts.

A quins?

Al Màrius Torres, a les Dominiques, al Carme, de la Bordeta, al Mirasan, on treballo... Els alumnes tenen l'ocasió de conèixer un autor de la nostra ciutat. Es fomenta la lectura i a més, d'aquí. N'estic molt contenta de participar.

Es pensava que l'Anna Grimm, el seu personatge, podria arribar a protagonitzar una sèrie?

No. Lapeira portava la idea de fer una sèrie políciaca, que passava a les terres de Lleida, on la protagonista fos una dona. Volia contractar uns guionistes. Quan va conèixer els meus llibres, gràcies a la Fira del Llibre i Pagès Editors, va pensar que el guió ja el tenia. Quan em van convocar a una reunió i em van explicar que em volia comprar els drets d'autor em vaig quedar sense paraules. I mira que en sóc molt, de xerraire!

El documental Lletres dins la Boira es va incloure en la nova edició del Segre de Negre d'enguany.

És un documental on diferents autors lleidatans parlen de Lleida com a escenari literari. D'alguna manera, volem que Lleida s'inclogui en els circuits literaris de tota Catalunya. Es tracta d'un documental dirigit pel lleidatà Octavi Espluga, que té com a protagonistes catorze autors literaris de novel·la negra de les nostres terres. Això és gràcies a l'esforç de la CECAAC i del Magical, que han apostat fort per fer exportables amb igualtat de condicions les produccions lleidatanes.

L'Anna Grimm n'és pionera.

Això sembla (somriu).

Vidal

“Tinc Ros per un bon home i un bon alcalde, dotat d’una intel·ligència privilegiada i encomiables sentiments, que haurà deixat a Lleida una empremta important, des de la discrepància amb alguns dels seus darrers posicionaments i la incomprensió d’altres, no tant referits a la ciutat com al país, i li desitjo de tot cor el millor. A les Valls d’Andorra, a la Seca, a la Meca o allà on el porti la seva nova tasca diplomàtica. Gràcies i fins sempre, amic (confio en un cop de mà si mai m’he d’exiliar al Principat).”

Vidal Vidal, article publicat al diari Segre el 5 d’agost de 2018

Prenent apunts en català

“A partir de llavors [la publicació de ‘Els altres catalans’] em van fer pèrit o tècnic en la matèria. Fins i tot hi ha gent que, sense vacil·lar, m’ha batejat com qui més sap d’immigració. Res més lluny de la realitat. M’han continuat considerant estudis del tema. I tampoc. Jo l’he viscuda la immigració. Ha estat això i prou. El que contarem d’ara en endavant en aquestes pàgines serà això: vivències”.

Paco CANDEL

Vostè és fill d’un navarrès.

Sí. Félix Ros Chueca. De ‘Ros’ n’abunden, a Navarra.

I la seua mare, Teresa Domingo Corselles, era de Mollerussa.

El meu pare era ferroviari i havia estat treballant per mitja Espanya. Va fer cap a Mollerussa on va conèixer la mare. Després de casar-se van venir a Lleida, on l’havien destinat.

El seu pare era castellanoparlant, doncs.

És clar. Amb ell tota la vida he parlat en castellà i amb la meua mare, tota la vida en català. A les converses a casa, una mateixa frase la deia en català o castellà en funció dels ulls als que mirava.

Bilingüisme gairebé pur.

(somriu) No, perquè no sóc brillant ni en català ni en castellà. Però mira, també t’haig de dir que quan estudiava físiques a Barcelona, del 1969 al 1974 —òbviament, les classes s’impartien en castellà— jo prenia els apunts en català. Traduïa. Sempre he pensat en català, és la meua llengua materna. Mon pare s’adreçava a mi en castellà i en canvi als meus fills els seus néts— en català...

El seu pare va arribar a Catalunya durant la guerra.

Sí. La va fer al bàndol republicà. Va participar en la batalla de l'Ebre i va caure presoner i el van portar al camp de concentració de Torrero, a Saragossa. Quan se'n va sortir va continuar sent ferroviari, establert ja a Catalunya. Tota la meua família ve de la part republicana, dels perdedors. Menys morts, gràcies a Déu, hi va haver de tot: el meu pare en un camp de concentració; el meu tiet, el germà de ma mare, a la presó, i el meu sogre i el seu germà a l'exili.

Calle Mayor

“La Calle Mayor en plena ebullición. La aglomeración hace ahora ir más próximos a Juan e Isabel. Pero, al mismo tiempo, como no van cogidos del brazo, la gente los separa. Por eso el dialogo es muy incomodo. Por eso hablan poco. Además tienen que saludar, cada uno de ellos, a toto el mundo a derecha e izquierda. Lo verdaderamente importante de este momento, son las mirades y los comentarios. Miradas y comentarios de todo el mundo que conoce a uno y a otro en la Calle Mayor. Las mirades las vemos, los comentarios se los puede uno imaginar. Sobre todo son las mujeres las que miran; las mujeres que pasean de tres en tres, o las señoras que toman un café con leche en el Café Nuevo o las casadas que arrastran a su marido y a sus hijos, cansados ya de esta jornada dominical. La más cotilla de todas se pondrá en pie para fisgar.”

Seqüència 14 de “Calle Mayor” de J.A. Bardem

Vostè neix el 1952 en una Lleida en ple franquisme. Quins records té de la seva infantesa?

Jo recordo una Lleida grisa, resclosida. Per això quan alguns polítics de la CUP es queixen de la grisor de la Lleida actual m'empipo, perquè no l'han conegut, la Lleida grisa de veritat. La Lleida de la meua infantesa i joventut l'associo a una pel·lícula extraordinària: *Calle Mayor*, de Bardem, un retrat dur de la vida en una ciutat provincial dels anys cinquanta. Hi veig la Lleida d'aleshores, sòrdida, trista, resclosida, sí.

Vostè sempre ha estat vinculat al Cineclub.

Vaig ser president del Cineclub Lleida i quan estudiava, a Barcelona, participava en el Cineclub de les CCOO. El cinema, sobretot el de postguerra, sempre m'ha interessat.

Era un activista cultural, avant la lettre, potser?

Diria que sí, perquè aquest concepte aleshores no existia. S'ha encunyat fa massa pocs anys. També estava molt vinculat amb el món veïnal. Això era freqüent en el món de les esquerres. Era president de l'associació de veïns del Camp d'Esports i també del Cineclub. Recordo les sessions amb tendresa: era el lloc on podies parlar més de política amb menys risc. La coartada era el visionat de les pel·lícules, que ara no les veuríem de pesades..! Eren joies, moltes (riu). Però ara costa més d'empassar *El cuirassat Potemkim* o *Octubre*. En aquell moment ens il·lustrava i, el que era més important, ens donava peu a parlar i fer col·loquis sobre moviments revolucionaris.

No hi havia censura?

Sí que n'hi havia, sí, però camuflada en l'excusa de fer un cinefòrum. Teníem una mica més de marge per fer debat polític.

Els seus orígens són radicalment d'esquerres.

Sí. Familiars, d'activisme, vinculats a l'antifranquisme. Però no ens equivoquem: jo ara tinc 65 anys i m'he tornat més moderat i conservador. Penso que no és estrany. Sempre dic que malament el qui és de dretes als 20 anys. Però ser d'esquerres utòpic amb 70... també.

Va ser membre d'Òmnium.

Sí, n'era soci actiu. La seua seu era al carrer Canonge Brugulat, on també es portaven a terme les reunions del Congrés de Cultura Catalana. El teixit "social" d'aleshores el formava gent de col·legis professionals, sindicats, associacions veïnals, etc. Allà vaig conèixer persones com en Miquel Àngel Soriano, actual president de l'Ateneu. Fa poc, i per iniciativa de la CUP, em va fer especial il·lusió atorgar la medalla de la Paeria a Pere Culleré, un home històric del Front Nacional de Catalunya, independentista de soca-rel. És amic meu, encara que ideològicament som a llocs diametralment oposats. Són relacions

i amistats que fas en un període difícil. Amb gent que forma part d'Òmnium, de l'ANC, amb persones de l'esquerra independentista, vaig forjar amistat en els anys de la lluita antifranquista: això, molt sovint, a la gent se li escapa...

© dels textos: Àngel Ros Domingo i Rosa Peroy Ribes, 2018

© de les fotografies: Ramon Gabriel Lliset, 2018

© del pròleg: Miquel Roca Junyent, 2018

© d'aquesta edició: Pagès Editors, S L, 2018

C/ Sant Salvador, 8 — 25005 Lleida

editorial@pageseditors.cat

www.pageseditors.cat

Primera edició: novembre de 2018

ISBN: 978-84-9975-????

DL L ????-2018

Imprès a Arts Gràfiques Bobalà, SL

www.bobala.cat

— imprès a **lleida** —

La reproducció de les imatges és d'ús exclusiu per a aquest llibre.

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, <www.cedro.org>) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.